

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Šiuolaikinė motinystė/tėvystė		

Anotacija

Nors motinystė ir tėvystė, atrodo, yra pačios natūraliausios žmonių atliekamos funkcijos, iš tiesų jos yra labiausiai kontroliuojamos bei kultūriškai, socialiai, teisiškai ir kitaip reguliuojamos. Globaliu ir nacionaliniu mastu susiduriant su demografijos krize, mažėjant gimstamumui, vis vyresniame amžiuje susilaukiant vaikų, plečiantis partnerystės ir šeimos sąvokoms, permąstant tėvų ir vaikų santykius, šių reiškinių analizė tampa dar svarbesnė. Juo labiau, kad motinystės ir tėvystės interpretacijos daro įtaką ne tik individualiems asmenų gyvenimams, bet veikia visos bendruomenės brandą bei vystymąsi. Motinystės ir tėvystės temų gvildenimas tampa ypatingai svarbus Lietuvos kontekste, nes mūsų visuomenė per kelis dešimtmečius turėjo išgyventi itin didelius technologinius, socialinius ir kultūrinius virsmus nuo atsiradusios pažangios medicininės pagalbos vaisingumo sutrikimų turintiems asmenims iki vis populiarėjančios savišvietos vaikų auginimo klausimais, tos pačios lyties šeimų didesnio matomumo, ar vis mažiau nuostabos keliančio reiškinio: vyrų – tėvų ėjimo tėvystės atostogų bei jų įsitraukimo į vaikų gyvenimą. Deja, šie pokyčiai iškėlė daugelį visuomenės problemų: tolerancijos trūkumą, smurtą artimoje aplinkoje, nepasitikėjimą mokslu bei kitus. Būtent apie motinystės bei tėvystės iššūkius šiuolaikinėje visuomenėje globaliu ir nacionaliniu mastais, su tuo susijusias problemas, jų įveikimo galimybes, iš to kylančias stiprybes bei naudą kiekvienam individui, šeimai, bendruomenei ir net valstybės raidai kalbėsime šių užsiėmimų metu.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Doc. dr. Lina Šumskaitė Kitas (-i): Doc. dr. Eglė Kačkutė–Hagan, Prof. Eglė Šumskienė, Asist. Dr. Ieva Bisigirskaitė, Dokt. Raminta Baušytė, Dokt. Jolanta Malažinskienė	Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Bendrųjų universitetinių studijų

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė ir nuotolinė	Rudens semestras	Lietuvių k./Anglų k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Mokėti anglų kalbą B1 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas

Dalyko paskirtis – supažindinti studentus su aktualiais ir daugiausiai iššūkių keliančiais motinystės/tėvystės šiuolaikinėje visuomenėje aspektais bei ugdyti studentų kompetencijas bei praktinius įgūdžius:

- analizuoti motinystės ir tėvystės kultūrinius, socialinius, etinius ir medicininius aspektus skirtingose visuomenėse ir bendruomenėse;
- kūrybiškai spręsti problemas tiek individualiame, tiek grupiniame darbe, laikantis socialinės atsakomybės, pilietiškumo, lygių galimybių principų, mokslo pažangos bei žmogaus teisių ir etikos standartų;
- taikyti motinystės/tėvystės teorijas, tyrimų rezultatus ir gerąsias praktikas;
- ugdyti gebėjimą dirbti savarankiškai ir komandoje, organizuoti, vadovauti.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Studentai gebės taikyti pagrindines motinystės/tėvystės teorijas tam, kad suprastų ir kritiškai interpretuotų motinystės/tėvystės vaizdinius bei kultūrinius diskursus motinystės/tėvystės tema.	Probleminis dėstymas, teorijų bei kultūrinių reprezentacijų populiariojoje kultūroje, kine, literatūroje bei mene vertinimas. Diskusijos seminarų metu.	Tarpinis vertinimas – laiškai ateities sau/savo motinai.
-Studentai gebės apibūdinti socialinį, demografinį ir teisinį kontekstą, kuriame socialiai konstruojami sprendimai, veikiantys mamas ir tėčius. Taip pat gebės kritiškai įvertinti siūlomas ar įgyvendinamas politikas žmogaus teisių, lygių galimybių, socialinio teisingumo, lygybės ir kitų demokratiškų vertybių požiūriu.	Probleminis dėstymas, literatūros analizė, grupinės diskusijos seminarų metu.	Tarpinis vertinimas - testas su atvirais klausimais (iš pristatytų temų paskaitų metu ir studijuotos literatūros seminarų metu lapkričio mėn.).
- Studentai įgis mokslo teorija ir gerąja klinicine praktika pagrįstų žinių apie žmogaus lytinės ir reprodukcinės sistemos sandarą, veikimą, profilaktikos priemones, ligų diagnostikos bei gydymo galimybes. Kartu sugebės suprasti žmogaus lytinės ir reprodukcinės sveikatos sąsajas su bendrąja sveikata, emocine ir psichologine savijauta bei socialiniu gyvenimu, jos reikšmę skirtinguose kontekstuose. Taip pat studentai išmoks kelti diskusinius klausimus ir dalyvauti diskusijoje, atliepti skirtingas nuomones bei pristatyti informaciją, remiantis mokslo įrodymais ir praktika grįstomis žiniomis.	Probleminis dėstymas, virtualus ar kontaktinis apsilankymas ligoninėje ir medicininių procedūrų stebėjimas, grupinės diskusijos bei užduočių sprendimas seminarų metu.	Tarpinis vertinimas - 20 uždavimų klausimų testas su pasirinkimo variantais iš nagrinėtų temų paskaitų metu spalio mėn.
- Remiantis teorijomis ir įgytomis žiniomis studentai gebės vertinti ir diskutuoti apie globalizacijos poveikį motinystės/tėvystės praktikoms.	Probleminis dėstymas, literatūros analizė, grupinis darbas.	Baigiamasis egzaminas (tinklalaidės kūrimas) – grupėse audio įrašo (podkasto), 8-10 min. trukmės pasirinkta tema sukūrimas ir pristatymas (įkėlimas į moodle sistemą)

Temos	Kontaktinio darbo valandos								Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	E. mokymas(is)	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kultūrinės motinystės reprezentacijos. Socialinės, ir biologinės motinystės reprodukcijos ir pasipriešinimas joms. 1.1. Motinystės institucija. Gera/bloga motina; Intensyvi	8		4					12	20	Literatūros skaitymas, filmo peržiūra, diskusijos seminarų metu Pagrindinė literatūra: - A. Rich (p. 13-19, p.21-55;) - Leinartė, D. (p.81-92)

motinystė; Neoliberali motinystė. 1.2. Motinystė fotografijoje. Dirbančios migrantės. 1.3. Motinystės reprezentacijos literatūroje. 1.4. Motinystė ir nacionalizmas.										- Filmo "Mums reikia pakalbėti apie Keviną" peržiūra (2 val.) - L. Slimani romanas (p.1-240)	
2. Lytinė ir reprodukcinė sveikata 4.1. Anatomija ir fiziologija. 4.2. Vaisingumo sutrikimų apibrėžimas, epidemiologija ir priežastys (moterų/vyrų). 4.3. Vaisingumo sutrikimų profilaktika, ištyrimas, gydymas ir jų įtaka bendrajai kiekvieno žmogaus sveikatai. 4.4. Vaisingumo sutrikimų problematikos apžvalga socialiniu, kultūriniu ir teisiniu aspektais. 4.5. Nepalankios nėštumo išeitys.	4		2	6					12	18	Literatūros skaitymas, diskusija seminarų metu, užduočių sprendimas. Pagrindinė literatūra: - M. Vander Borcht, C. Wynsa, (p. 2-10) - MC Inhorn, P. Patrizio (p. 411-426) - Autorių kolektyvas (1) (p.1-35) - Autorių kolektyvas (2) (p. 1-31) - Autorių kolektyvas (3) (p. 250-260)
3. Motinystė/tėvystė ir žmogaus teisės. 2.1. Santuoka: moraliniai ir teisiniai aspektai. 2.2. Šeimos modelių įvairovė. LGBT šeimos, poliamorūs santykiai, vienos/-i motinos/tėvai auginančios/-tys vaikus, vaikų susilaukimas paauglystėje. 2.3. Vyrų šeimoje: vyriškumas/moteriškumas vaiko priežiūros veiklose. Naujojo tėvo modelis. 2.4. Advokacija šeimų įvairovės klausimais.	8		4						12	20	Literatūros skaitymas, diskusijos seminarų metu. Pagrindinė literatūra: - E. Brake (p. 14-37) - J. Bond (p. 23-25) - J. B. Weber (p. 900-921)
4. Motinystė ir negalia: vidiniai, tarpasmeniniai ir instituciniai aspektai. 4.1. Diagnozuotos ir internalizuotos kliūtys. 4.2. Institucinės kliūtys. 4.3. Stigmatizuoti požiūriai į motinas su negalia.	4		2						6	12	Literatūros skaitymas, diskusijos seminarų metu. Pagrindinė literatūra: Visuomenės požiūrio ir nuostatų negalios paveiktų moterų atžvilgiu tyrimas. Lygų galimybių plėtros centras, Vilnius 2021- JT Neįgalųjų teisių Konvencija (2006). JT Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW) (1979)
5. Motinystė ir smurtas šeimoje. 5.1. Lūkesčiai motinoms, patiriančioms smurtą; 5.2. „Deficitinis motinystės modelis“, remiantis Lapierre S. 5.3. Teisinės ir institucinės veikimo priemonės.	4		2						6	12	Literatūros skaitymas, diskusijos seminarų metu. Pagrindinė literatūra: JT Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW) (1979); Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto

											artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo. (2011). Prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0109 . Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas. 2011 m. gegužės 26 d., Nr. XI-1425. Prieiga per internetą: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.400334/ars Lapierre, S (2008). Mothering in the Context of Domestic Violence: the Pervasiveness of a Deficit Model of Mothering. Child and Family Social Work, 13, 454–463.
Total	28		14	6				48	82		

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	70	Sausis	Daugiausiai 7 balai. Iš kurių 2 balai skiriami už išsamų tinklalaidės planą, pateikiamą dvi savaitės iki tinklalaidės. Studentai grupėse turės sukurti audio įrašą (tinklalaidę) iki 8-10 min. trukmės (iki 500MB apimties). Tinklalaidės vertinimo kriterijai (5 balai): - gebėjimas analizuoti pasirinktą temą/problemą iš skirtingų teorinių perspektyvų (2 balai); - gebėjimas pristatyti medžiagą aiškiai ir struktūruotai (1 balas); - idėjos originalumas (2 balai).
Vienas tarpinis įvertinimas pagal individualų pasirinkimą iš trijų galimų	30	Semestro metu	1. Laiškas (500-600 žodžių) būsimajai sau kaip motinai arba sąmoningai ne motinai, arba savo motinai. Tikimasi rasti nuorodų į paskaitų/seminarų metu nagrinėtas temas. Daugiausia 3 balai. Vertinimo kriterijai: - Apžvelgtų teorinių motinystės sąvokų supratimas (1 balas); - Gebėjimas taikyti teorines sąvokas svarstant savo arba savo motinų realaus gyvenimo patirtį (2 balai). 2. 20 uždaru klausimų testas su pasirinkimo variantais iš medžiagos dėstyto spalio mėn. Vertinimo kriterijai: 10 – puikios žinios ir studijuotos medžiagos supratimas (20-19 teisingų atsakymų); 9 – labai geros žinios (18-17 teisingų atsakymų); 8 – geros žinios (16-15 teisingų atsakymų); 7 – daugiau nei patenkinamos žinios (14-13 teisingų atsakymų); 6 – patenkinamos žinios (12-11 teisingų atsakymų); 5 – pakankamos žinios (10-9 teisingų atsakymų);

			4 – nepakankamos žinios (mažiau nei 9 teisingi atsakymai). Didžiausias balas - 10x0,3=3,0 (balo); 9x0,3=2,7 ir.t.t. 3. Šeši atviri klausimai paskaitų ir studijuotos literatūros seminarų metu lapkričio mėn. Maksimalus įvertinimas 3 balai. Vertinimo kriterijai: - Temos kompleksiskumo supratimas (1 balas); - Kritinis tekstų/temų vertinimas (2 balai).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra					
1. Rich, A.	1976	<i>Of Woman Born</i> Foreword I 'Anger and Tenderness' II 'The "Sacred Calling"'		W.W. Norton & Company	Bus patalpinta VMA
2. Slimani, L.	2017	Romanas <i>Lopšinė</i>		Vaga	VU Laisvalaikio skaitykla
3. Leinartė, D.	2012	Nationalism and family ideology: The case of Lithuania at the turn of the 20th century	The History of the Family, 11:2, 81-92	https://doi.org/10.1016/j.hisfam.2006.06.002	Bus patalpinta VMA
4. Beggs Weber, J.	2012	Becoming Teen Fathers. Stories of Teen Pregnancy, Responsibility and Masculinity	Gender and Society, Vol. 26. No. 6: 900-921	SAGE. Sociologists for Women in Society	Bus patalpinta VMA
5. Tretjakova, V., Ubarevičienė, R., Šumskaitė, L., Pociūtė- Sereikienė, G., Žaliauskaitė, M.	2020	Paauglės mamos Lietuvoje: veiksniai, patirtys, sprendimo kryptys	Mokslo studija		Bus patalpinta VMA
6. Lapierre, S.	2008	Mothering in the Context of Domestic Violence: the Pervasiveness of a Deficit Model of Mothering.	Child and Family Social Work, 13, 454–463.		Bus patalpinta VMA
7. Bond, J.	2012	Changing expectations: factors influencing paternal involvement in pregnancy and childbirth	Reproduction	Trends in Urology & Men's Health, September/October: 23-25	Bus patalpinta VMA
8. Zadeh, S. Imrie, S., Golombok, S.	2021	Stories of Sameness and Difference: The Views and Experiences of Children and Adolescents with a trans* Parent	Journal of GLBT Family Studies 17: 1, 1-17		DOI: 10.1080/1550428X.2019.1683785 Bus patalpinta VMA

9. Vander Borgh, M., Wynsa, C.	2018	Fertility and infertility: Definition and epidemiology	Clin Biochem. 2018;62:2-10		Bus patalpinta VMA
10. Inhorn MC, Patrizio P.	2015	Infertility around the globe: new thinking on gender, reproductive technologies and global movements in the 21st century	Hum Reprod Update. 2015;21(4): 411-426		Bus patalpinta VMA
11. Autorių kolektyvas (1)	2011	Female infertility & assisted reproductive technology (ART)	P. 1-35		Bus patalpinta VMA
12. Autorių kolektyvas (2)	2011	Overcoming male infertility	P. 1-31		Bus patalpinta VMA
13. Autorių kolektyvas (3)	2019	Biopsichosocialinis požiūris reprodukcinėje medicinoje	P. 250-260		Bus patalpinta VMA
14. Dotson, L.A., Stinson, J. and Christian, L.	2003	People Tell Me I Can't Have Sex	Women & Therapy, Vol. 26 No. 3-4, pp.195-209.	DOI: 10.1300/J015v26n03_02	
15. Lygių galimybių plėtros centras	2021	Visuomenės požiūrio ir Nuostatų negalios paveiktų Moterų atžvilgiu tyrimas.		Vilnius	http://gap.lt/wp-content/uploads/2021/01/Visuomen%C4%97s-po%C5%BEi%C5%ABrio-ir-nuostat%C5%B3-negalios-paveikt%C5%B3-moter%C5%B3-at%C5%BEvilgiu-tyrimas.pdf
16. Europos Taryba	2011	Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo.			https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAID/517d7b226ec911e89bb0cb50d0500eab?jfwid=6m4099ke4
17. Jungtinės Tautos	2006	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių Konvencija			https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAID/TAIS.335882
18. Jungtinės Tautos	1979	Jungtinių Tautų Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims			https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAID/TAIS.25227
19. Lietuvos Respublikos Seimas	2011	LR Asaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas			https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAID/TAIS.400334/asr
Papildoma literatūra					

1. O'Reilly, A.	2014	Mothers, mothering and motherhood across cultural differences: a reader		Bradford, Ontario: Demeter Press	
2. Badinter, É.	2011	The conflict: how modern motherhood undermines the status of women	translated by Adriana Hunter	New York: Metropolitan Books/Henry Holt and Company, 208 p.	
3. Rahilly, E.	2020	Trans-Affirmative Parenting Raising Kids Across the Gender Spectrum		New York University Press, 250 p.	FSF skaitykla
4. Jenkins, T.	2018	Private Life (film)		Netflix https://www.imdb.com/title/tt5536610/	
5. Autorių kolektyvas	2018	Managing the stress of infertility	P. 3 -25		Bus patalpinta VMA
6. ASRM-SART Micro-Video Program	2017	The Difference Between IUI and IVF - a patient education micro-video		https://www.youtube.com/watch?v=4z8HlzuJz28&feature=emb_logo	
7. Martinez F.	2017	Update on fertility preservation from the Barcelona International Society for Fertility Preservation-ESHRE-ASRM 2015 expert meeting: indications, results and future perspectives	Human Reproduction, 2017;32(9): 1802-181		Bus patalpinta VMA
8. F. Shenfield, G. Pennings, J. Cohen, P. Devroey, G. de Wert, B. Tarlatzis, ESHRE Task Force on Ethics and Law including.	2005	ESHRE Task Force on Ethics and Law 10: Surrogacy	Human Reproduction, Volume 20, Issue 10, October 2005, Pages 2705–2707		Bus patalpinta VMA
9. Nieuwenhuis. R. Maldonado, L. C. eds.	2018	The triple bind of single-parent families. Resources, employment and policies to improve well-being		Policy Press, University of Bristol,	Bus patalpinta VMA

				The University of Chicago Press	
10. Baum, S. and Burns, J.	2007	Mothers with Learning Disabilities: Experiences and Meanings of Losing Custody of their Children	Tizard Learning Disability Review, Vol. 12 No. 3, pp.3-14.		Bus patalpinta VMA
11. Boyer, K. and Spinney, J.	2016	Motherhood, mobility and materiality: Material entanglements, journey making and the process of 'becoming mother	Environment and Planning D: Society and Space, Vol. 34 No. 6, pp.1113–1131		Bus patalpinta VMA
12. Frederick, A.	2017	Risky mothers and the Normalcy Project: Women with disabilities negotiate scientific motherhood	Gender & Society, Vol. 31 No. 1, pp.74-95.	DOI: 10.1177/0891243216683914	
13. Mohr, S.	2018	Being a Sperm Donor: Masculinity, Sexuality and Biosociality in Denmark		Berghann: New York - Oxford. E-book	Visatekstē priēiga VU bibliotekoje= 5490712&query=%22Being+a+Sperm+Donor%3A+Masculinity%2C+Sexuality%2C+and+Biosociality+in+Denmark%22
14. Lim, S. S.	2019	Transcendent Parenting: Raising Children in the Digital Age		Oxford University Press	DOI: 10.1093/oso/9780190088989.001.0001 Bus patalpinta VMA